

Üniversitelerin Sağlık Yönetimi Programlarında Muhasebe ve Finans Derslerinin Yeri ve Türkiye Uygulaması

(Araştırma Makalesi)

The Place of Accounting and Finance Courses in Health Management Programs of Universities and Turkey Practice

Doi: 10.29023/alanyaakademik.550708

Ali Bertan SAVAŞ

Başkent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Muhasebe ve Finansman Doktora Programı,
bertan.006@gmail.com

Orcid No: 0000-0002-1176-6867

Vedat EKERGİL

Prof. Dr., Anadolu Üniversitesi, Açıköğretim Fakültesi, Uzaktan Öğretim Bölümü,
vekergil@anadolu.edu.tr

Orcid No: 0000-0002-6790-8529

Bu makaleye atıfta bulunmak için: Savaş, A.B., & Ekergil, V. (2019). Üniversitelerin Sağlık Yönetimi Programlarında Muhasebe ve Finans Derslerinin Yeri ve Türkiye Uygulaması. *Alanya Akademik Bakış*, 3(2), 123-150.

Anahtar kelimeler:

Sağlık Yönetimi
Programları,
Muhasebe-Finans,
Yükseköğretim
Kurumları

Makale Geliş Tarihi:

08.04.2019

Kabul Tarihi:

24.04.2019

Keywords:

Organizational
Culture
Organizational
Justice
Knowledge Sharing

ÖZET

Bu araştırma, sağlık yönetimi programlarında yükseköğretim kurumlarının ders müfredatlarında hangi muhasebe ve finans derslerine yer verildiği ve bu derslerin yeterliliğinin tespit edilmesi amacıyla yapılmıştır. Araştırmada, 189'u Türkiye, 12'si Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti (KKTC) olmak üzere toplamda 201 üniversite ele alınmıştır. Muhasebe derslerine yeterince önem verilse de muhasebenin önemli bir aracı olan "Finansal (Mali) Tablolar Analizi" ile "Yönetim Muhasebesi" derslerine fazla önem verilmediği belirlenmiştir. Sağlık yönetimi ders müfredatlarında yer alan "muhasebe" ve "finans" ders yelpazesinin geniş tutulması gerektiği sonucuna ulaşılmıştır.

ABSTRACT

The aim of this study was to determine which accounting and finance courses are included in the curriculum of higher education institutions in health management programs and to determine the adequacy of these courses. In this study, there are a total of 201 universities, 189 of which are in Turkey and 12 of them are in Turkish Republic of Northern Cyprus (TRNC). Although accounting lessons were given importance, it was determined that "financial statements analysis" and "management accounting" courses, which are an important tool of accounting, were not given much importance. It has been determined that the "accounting" and "finance" courses in the health management course curriculum should be kept broad.

1. GİRİŞ

Geçmişten günümüze kadar yaşanan süreçte, hastanelerin büyük ve karmaşık organizasyonlar haline gelmesi, teknolojinin gelişimi, sağlık hizmeti finansmanının karmaşıklığı ve sağlık hizmeti sunumunda hükümetlerin büyük roller üstlenmesi gibi çarpıcı değişiklikler, sağlık kurumlarının verimli ve etkin bir şekilde yönetilmesini zorunlu hale getirmiştir. Günümüzde sağlık yöneticilerinin sağlık yönetimi alanındaki temel rolleri; insan kaynakları yönetimi, finansal yönetim, maliyet muhasebesi, stratejik planlama ve karar alma, pazarlama vb. biçimde sıralanmaktadır. Sağlık yönetiminin temel amacı, sağlık hizmetlerinin koordineli biçimde verilmesinin ve sağlık kuruluşunun etkin bir biçimde yönetilmesinin sağlanmasıdır. Yöneticilerin; insan kaynakları ve mali kaynakların yönetimine ilişkin mevzuata hâkim olmaları, bilim ve diğer dinamikleri birleştiren disiplinler arası alanlarda da eğitim almaları gerekmektedir (healthcareadministrationedu.org). Nitekim 22 Mayıs 2014 tarih ve 29007 sayılı Resmî Gazetede yayımlanan “Sağlık Meslek Mensupları ve Sağlık Hizmetlerinde Çalışan Diğer Meslek Mensuplarının İş ve Görev Tanımlarına Dair Yönetmelik”in “EK-2” kısmındaki bentlerde sağlık yöneticisinin muhasebe ve finansla ilgili görev ve sorumlulukları şöyle sıralanmaktadır:

- c) Kurumun muhasebe, bütçe, mali analiz ve maliyet analizi faaliyetlerini yürütür.
- ç) Sağlık hizmetleri sunumunun planlanması, yürütülmesi ve sonuçlarının değerlendirilmesi sürecinde görev alır.
- d) Kurumda tıbbi ve hasta bakımı dışında verilen hizmetlerin organizasyonu, yürütülmesi ve denetimini sağlar.

Yasanın sağlık yöneticilerine yüklediği bu sorumluluklar çeşitli alanlarda uzmanlıklarını birleştirmelerini gerekli kılmaya zorlamaktadır. Bu yöneticilerin; kurumun finansal yönetim politikalarını belirlemesi, uygulaması ve yönetmesi, muhasebe, bütçe, finansal analiz ve maliyet analizi faaliyetlerini yürütmesi, sağlık hizmetlerini planlaması, yürütmesi ve sonuçlarını değerlendirmesi gibi işletmenin bugününü ve geleceğini en etkin bir şekilde yönetmesi gerekmektedir.

Finkler ve Ward’a göre (Finkler and Ward, 2006: 1-3) bu karmaşık yapı, muhasebe ve finansal yönetimi zorunlu hale getirerek, sağlık kuruluşu içerisinde bulunan tüm alanlara yayılmasına neden olmaktadır. Sağlık yöneticilerinin tümünün, sağlık hizmeti sunulan organizasyon içerisinde hangi alana yöneldiklerine bakılmaksızın sağlam bir muhasebe ve finansal yönetim deneyimine sahip olması gerekmektedir.

Walshe ve Smith’e göre (Walshe and Smith, 2006: 1) sağlık sisteminde, geleceğin sağlık yöneticileri; teori ve pratiği birleştirebilmeli, yöneticilik ve liderlik niteliklerinin özünde bulunan esneklik ve uyuma sahip olmalıdır.

Bugün Türkiye’deki hastanelerin en temel sorunu, yeterli bütçeye sahip olamamaktır. Hastaneler ihtiyaç duydukları harcamaları yapabilecek ve bu harcamalara kaynak oluşturabilecek geliri yaratabilecek, nitelikli yöneticilere ihtiyaç duymaktadır. Yöneticinin işletmeyi sürdürülebilir kılma mücadelesinde karar seçeneklerine ulaşması ve bunların arasında doğru olanını seçme yeterliliğine sahip olması gerekmektedir. Bu nitelikte yöneticilerde ise muhasebe ve finans bilgisinin üst düzeyde olması gerekmektedir.

Sağlık yöneticilerinin gerekli nitelikte yetiştirilebilmesi için üniversitelerde sağlık yönetimi programlarında “muhasabe ve finans” derslerine gerekli önem verilmelidir.

Finkler ve Ward (Finkler and Ward, 2006: 3) sağlık hizmeti sunulan organizasyon içerisinde, sağlık yöneticilerinin hangi alana yöneldiklerine bakılmaksızın sağlam bir muhasabe ve finansal yönetim deneyimine sahip olması gerektiğini ifade etmektedir. Türkiye’de sağlık yönetimi eğitimi ilk kez 1963 yılında Sağlık Bakanlığı’na bağlı olarak kurulan Sağlık İdaresi Yüksek Okulu (S.İ.Y.O.) bünyesinde başlamıştır. 2019 yılına gelindiğinde ise, bu sayı lisans düzeyinde 63 fakülteye ve 13 yüksekokula ulaşmıştır. Sağlık yönetimi programlarından mezun olan öğrencilerin, mesleğini yürütebilecek yeterlilikte uzmanlığına sahip olup olmadığı ise tartışma konusudur.

2. LİTERATÜR

Dünya Sağlık Örgütü’nün Dünya Sağlık Raporu’nda (WHO, 2000: 5) sağlık sisteminin ne olduğunun, nelerden oluştuğunun ve nerede başlayıp nerede biteceğinin tam olarak ifade edebilmenin oldukça zor olduğu belirtilmektedir. Sağlık sistemi; toplum sağlığının geliştirilmesi, iyileştirilmesi ve sürdürülebilir olmasına yönelik üç temel amacı sağlayabilmek adına yapılacak tüm faaliyetleri kapsamaktadır. Sağlığın geliştirilmesi ve hastalıkların önlenmesi gibi geleneksel halk sağlığı faaliyetleri ile bu amaca ulaşmak için başvurulması gereken yöntemler, sağlığın geliştirilmesine yönelik yol ve çevre güvenliğinin iyileştirilmesi vb. diğer müdahaleler de sağlık sisteminin birer parçası olmaktadır.

Bir işletmenin temel amacı kaliteli ve ucuz ürün ya da hizmet üretimi olurken, sağlık kurumları yönetiminin temel amacı toplum sağlığının korunması ve hastaların yaşam kalitesinin yüksek tutulmasının sağlanmasıdır (Kaptanoğlu, 2011: 86).

Ayanoğlu ve diğerleri (Ayanoğlu vd. 2013), Türkiye’deki üniversitelerin sağlık yönetimi eğitiminde muhasabe ve finans dersleri “lisans düzeyinde” ele almaktadır. Üniversitelerde 2000-2012 yılları arasındaki gelişmelerin 2000, 2006, 2009 ve 2012 yılları temel alınarak incelenmektedir. Çalışmada muhasabe ve finans derslerinin lisans eğitiminde farklı sınıflarda ve farklı isimlerde yer aldığı, bu derslerin bölümlerin bütün dersleri içerisinde ortalama olarak %9,5’luk bir paya sahip olduğu ifade edilmektedir.

Çil Koçyiğit ve diğerleri (Çil Koçyiğit vd. 2016) Ankara Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi Sağlık Yönetimi Bölümü’nde “lisans” eğitimi gören öğrencilerin muhasabe derslerindeki başarılarını etkileyen faktörlerle ilgili görüşleri belirlemeyi amaçlamışlardır. Bu çalışmada; muhasabe derslerini sevmelerinin ve muhasabe derslerine ilgi duymalarının başarıyı artırdığı sonucuna ulaşılmıştır.

Çil Koçyiğit ve diğerleri (Çil Koçyiğit vd. 2018), sağlık yönetimi eğitiminde muhasabe ve finans derslerini “yüksek lisans” düzeyinde ele almışlardır. Çalışmada; 2017 yılı itibarıyla sağlık yönetimi alanında yüksek lisans eğitimi veren üniversiteler incelenmiştir. Sağlık yönetimi yüksek lisans programlarının çoğunda muhasabe ve finans dersleri yer almakta ve bu derslerin toplam kredi içerisindeki ortalaması %16,5 ile %20 arasındadır. Bu derslerin çoğunlukla (%67 - %86 arası) seçmeli ders olarak okutulduğu görülmektedir.

Biçer ve diğerleri (Biçer vd. 2018) tarafından yapılan çalışmanın amacı, Cumhuriyet Üniversitesi Sağlık Yönetimi bölümünde lisans eğitimini sürdürmekte olan öğrencilerin muhasabe dersine karşı tutumlarını saptamak ve tutumlarının başarı düzeylerine etkisini belirlemektir. Tanımlayıcı araştırmada elektronik anket yöntemi kullanılmıştır. Araştırma

sonucunda, ankete katılan öğrencilerin muhasebe dersinin gerekliliğinin kısmen farkında oldukları ve bölümü seven öğrencilerin derse karşı olumlu tutum sergiledikleri görülmüştür. Aynı zamanda derse olan tutumlarının başarı düzeylerini etkilediği saptanmıştır.

Özsarı ve Söylet'e göre (Özsarı ve Söylet, 2013) sağlık eğitimi, ön lisans, lisans, yüksek lisans ve doktora olarak yapılandırılmalıdır. Ön lisans eğitimi; yöneticiden çok, yönetim sürecinde görev alacak becerisi yüksek çalışanlar yetiştirmeyi amaçlamalıdır. Bu nedenle ön lisans eğitimi; sağlık hizmetlerinde muhasebe, pazarlama ve lojistik gibi uzmanlık alanlarında verilmelidir.

Kahyaoglu ve diğerleri (Kahyaoglu vd. 2013), yöneticilerin, sağlık yönetimi ve eğitimi ile ilgili değerlendirmelerine ilişkin bulgular üzerinde durmuştur. Yöneticilerin %89,5'inin kamu sağlık kuruluşlarında yönetici olarak görev alacak kişilere sağlık yönetimi eğitiminin zorunlu olarak verilmesi gerektiğini, sağlık kurumlarında görev yapan sağlık yönetimi alanında eğitim almış yöneticilerin insan kaynakları yönetimi (%53,5), finansal yönetim (%51,2) ve muhasebe (%34,9) alanlarında eksiklikleri olduğunu belirtmişlerdir.

Yine yöneticilerin gelecekte sağlık yönetiminde yaklaşık %71 oranında bilgi teknolojileri, %65 sağlık hukuku, %64 kalite-akreditasyon, %59,3 finansman, %55,8 sağlık ekonomisi ve %53,5 sağlık politikası ve planlamasının önem kazanacağını düşünüldüğü tespit edilmiştir.

"Etkili bir sağlık yönetimi eğitimi programının oluşturulması sizce hizmeti nasıl etkileyebilir?" sorusuna %89,5 oranında "Kaynaklar verimli kullanılır" ve %39,5 oranında "Finansman sorunları ortadan kalkar" yanıtları alınmıştır.

Dalkılıç'a göre (Dalkılıç 2015), ön lisans düzeyinde sağlık kurumları işletmeciliği eğitiminde muhasebe dersi genellikle "sağlık hizmetlerinde muhasebe" adıyla verilmektedir. Türkiye'de sağlık yönetimi eğitim müfredatına bakıldığında üniversitelerin eğitim programlarının tam anlamıyla aynı olmadığı ortaya çıkmaktadır. Muhasebe, Maliyet Muhasebesi ve Finansal Yönetim derslerine genel olarak rastlanılmamaktadır.

Çimen'in de (Çimen, 2010) belirttiği gibi; sağlık hizmetlerinin yönetimi, insan sağlığı konusunda olduğu kadar, sosyoloji, psikoloji, iletişim, insan kaynakları, işletme, muhasebe, hukuk, ekonomi gibi alanlarda da bilgi ve beceriye sahibi olmayı gerektirmektedir.

Literatürde incelenen kaynaklara bakıldığında, sağlık yönetimi lisans programlarında yer verilen muhasebe ve finans dersleri bağlamında; derslerin gerek AKTS kredileri gerek içerikleri ve gerekse hangi derslere önem verilmesi gerektiğini ortaya koyan bilimsel bir çalışmaya rastlanılmamıştır.

Amerika Birleşik Devletleri'nde Sağlık Yönetimi alanında lisans düzeyinde eğitim verilen ve müfredatlarına ulaşılabilen 8 program (Alabama, J. Madison, Massachusetts, Newbury, Rider, Rutgers, Southern Illinois ve Springfield Üniversiteleri) incelendiğinde, yapılan çalışmaya ilişkin bir takım önemli bulgular elde edilmiştir. Örneğin bir öğrencinin mezun olabilmesi için; ortalama 119 kredilik ders alması gerektiği (en alt 103, en üst 124 kredi), muhasebe ve finans derslerinin bölüm başına düşen ortalama kredisinin ise 9,38 kredi olduğu (8 programda, toplamda 75 kredilik muhasebe ve finans dersi bulunmaktadır) görülmektedir.

Bu çalışmada, 2014-2018 yılları arasında Türkiye'de lisans düzeyinde eğitim verilen sağlık yönetimi programları ile bu programların müfredatlarında yer alan tüm dersler incelenmiştir.

Yapılan inceleme sonucunda;

- a) Muhasebe ve finans derslerinin ders kredileri ve AKTS kredileri,
- b) Sınıflara göre, derslerin zorunlu ya da seçmeli ders statüsünde bulunma durumları,
- c) Derslerde işlenen konu dağılımları ile konuların yer alma oranlarına (%) göre ders içeriklerinin benzerlik durumları,
- d) Hangi derslere yeterince önem verilmediği,
- e) Dünyada yaşanan gelişmelere paralel olarak ders müfredatlarında hangi derslerin yer almadığı üzerinde durularak, derslerin yeterli olup olmadıklarının tespit edilmesi amaçlanmıştır.

3. YÖNTEM

Yöntem bölümünde; araştırmanın modeli, amacı, kapsamı, süreci ve metodolojisi hakkında bilgi verilecektir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Üniversitelerin sağlık yönetimi programlarında yer alan muhasebe ve finans derslerinin yerinin incelenmesini amaçlayan bu araştırma nicel araştırma yöntemi temel alınarak desenlenmiştir.

3.2. Araştırmanın Amacı ve Önemi

Sağlık yönetiminde muhasebe ve finansın önemi bağlamında; sağlık yöneticilerinin ilgili sağlık kuruluşlarının sürdürülebilirliklerini sağlayabilmeleri amacıyla verecekleri iyileştirici kararlar, eğitimleri süresince alacakları muhasebe ve finans derslerindeki bilgi düzeyleri ile mesleki bilgi ve tecrübelerine bağlı bulunmaktadır. Türkiye’deki birçok üniversitede Sağlık Yönetimi alanında lisans düzeyinde eğitim verilse de, verilen bu eğitimde disiplinler arası alanlarda yer alan muhasebe ve finans derslerinin yeterli düzeyde olup olmadığı bilinmemektedir. Bu bağlamda, muhasebe ve finans derslerinin yeterli olup olmadığı üzerinde durulmakta, şayet yeterli değilse, müfredat programlarında hangi derslere ağırlık verilmesi gerektiği, çalışmanın amacını oluşturmaktadır.

3.3. Araştırmanın Kapsamı

Araştırmanın kapsamını; Türkiye’de ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde sağlık yönetimi alanında, son beş yılda (2014-2018 dahil) lisans düzeyinde eğitim verilen, Sağlık Bilimleri Fakültesi, İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, İşletme Fakültesi, Açıköğretim Fakültesi ile Sağlık Bilimleri Yüksekokulu ve Sağlık Yüksekokulları oluşturmaktadır.

Türkiye ve Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti’nde (K.K.T.C.) Sağlık Yönetimi alanında lisans düzeyinde eğitim verilen yükseköğretim kurumlarının sayıları; 2014 yılı için 172’si Türkiye, 7’si K.K.T.C. olmak üzere toplamda 179 üniversite, 2018 yılı için ise 189’u Türkiye, 12’si K.K.T.C. olmak üzere toplamda 201 üniversite temel alınarak incelenmiştir.

3.4. Araştırmanın Yöntemi

Sağlık Yönetimi alanında lisans düzeyinde eğitim verilen yükseköğretim kurumları, “Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı (ÖSYM)” tarafından, 2014, 2015, 2016, 2017 ve

2018 yıllarında yayımlanan “Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu”ndan yararlanılarak elde edilmiştir.

Ders müfredatları, Türkiye’deki ilgili yükseköğretim kurumlarının resmi web sayfalarında yer alan, sağlık yönetimi programlarının muhasebe ve finans alanında verilen dersleri, derslerin kredi değerleri ve 1999 yılında kabul edilen Bologna Kararlarının temel hedeflerinden olan Avrupa Kredi Transfer Sistemi (AKTS) kredilerinin incelenmesi sonucunda oluşturulmuştur.

4. BULGULAR

Bulgular bölümünde; araştırmada elde edilen verilerin sonuçları maddeler halinde ele alınarak aşağıda sıralanmıştır.

- Sağlık bilimleri alanında (Tıp Fakültesi, Diş Hekimliği Fakültesi, Eczacılık Fakültesi ile Fizik Tedavi ve Rehabilitasyon Yüksekokulu dışında) lisans düzeyinde eğitim verilen yükseköğretim programlarının; araştırmanın yapıldığı ilk dönem olan 2014 yılında toplam 132 iken, son dönem olan 2018 yılında yaklaşık %26’lık bir artışla 166’ya ulaştığı görülmektedir.
- Sağlık Yönetimi alanında lisans düzeyinde eğitim verilen bölümler; 2014 yılında toplam 48 iken, 2018 yılında yaklaşık %58’lik bir artışla 76’ya ulaşmış ve dağılımlara Tablo 1’de yer verilmiştir.

Tablo 1. Yükseköğretim Kurumları ile Sağlık Yönetimi Bölümlerinin Dağılımları

Yıl	SAĞLIK BİLİMLERİ ALANINDA LİSANS DÜZEYİNDE EĞİTİM VERİLEN FAKÜLTE (S.B.F/İ.B.F/İŞLET.F./AÖF'LERİ) ve Y.OKUL (S.B.Y.O./S.Y.O) DAĞILIMLARI									SAĞLIK YÖNETİMİ EĞİTİMİ VERİLEN BÖLÜMLERİN FAKÜLTE (FK) ve Y.OKUL (YO) BAZINDA DAĞILIMLARI								
	Vakıf Üniv.			Devlet Üniv.			Toplam			Vakıf Üniv.			Devlet Üniv.			Toplam		
	FK	YO	TP	FK	YO	TP	FK	YO	TP	FK	YO	TP	FK	YO	TP	FK	YO	TP
2014	27	13	40	27	65	92	54	78	132	16	7	23	16	9	25	32	16	48
2015	26	16	42	30	65	95	56	81	138	16	6	22	18	10	28	34	16	50
2016	26	14	40	52	48	100	78	62	140	18	8	26	24	7	31	42	15	57
2017	35	13	48	63	41	104	98	54	152	23	9	32	27	7	34	50	16	66
2018	39	14	53	79	34	113	118	48	166	24	7	31	39	6	45	63	13	76

Kaynak: Ölçme, Seçme ve Yerleştirme Merkezi Başkanlığı tarafından ilgili yıllara göre yayımlanan “Yükseköğretim Programları ve Kontenjanları Kılavuzu”ndan yararlanılarak yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

(Not: Tabloda yer alan FK=Fakülte’leri, YO=Yüksekokul’ları, TP=Toplam’ı ifade etmektedir.)

- Tablo 1’de yer verilen, Sağlık Yönetimi Bölümlerinde Eğitim Verilen Fakülte/Yüksekokulların 2014 ve 2015 yıllarının dağılımları, elde edilen diğer verilerle birlikte değerlendirildiğinde, Sağlık Yönetimi alanındaki bölüm adlarının;
 - 2014 yılında eğitim verilen 19 bölümün; 12’sinin Sağlık Kurumları Yöneticiliği, 6’sının Sağlık Kurumları İşletmeciliği, 1’inin ise Sağlık İdaresi adı ile yer aldığı,

- 2015 yılına gelindiğinde, bu programlardan 18'inin adının; Sağlık Yönetimi olarak değiştirildiği,
- Sağlık İdaresi adı ile yer alan 1 bölümde ise 2016 yılından itibaren Sağlık Yönetimi adıyla eğitime devam edildiği görülmektedir.

ç) Tablo 1'de yer alan, Sağlık Yönetimi bölümlerinde eğitim verilen Fakülte/Yüksekokulların 2018 yılı itibarıyla Sağlık Yönetimi bölüm sayıları şöyledir:

- Vakıf Üniversitelerinde Sağlık Yönetimi ile ilgili bölümlerin sayısı 31'dir. Bunlar;

21 Sağlık Bilimleri Fakültesi (SBF),	1 Uygulamalı Bilimler Fakültesi (UBF),
6 Sağlık Bilimleri Yüksekokulu (SBYO)	1 Sağlık Yüksekokulu (SY).
2 İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (İİBF),	

- Devlet Üniversitelerinde Sağlık Yönetimi ile ilgili bölümlerin sayısı 45'tir. Bunlar ise;

26 Sağlık Bilimleri Fakültesi (SBF),	5 Sağlık Yüksekokulu (SY).
9 İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesi (İİBF),	2 İşletme Fakültesi (İF),
1 Uygulamalı Bilimler Fakültesi (UBF),	2 Açıköğretim Fakültesi (AÖF)

olmak üzere Türkiye'de toplam 76 programda eğitim verilmektedir.

d) Yine Tablo 1'de yer alan, Sağlık Yönetimi eğitimi verilen bölümlerin Fakülte ve Yüksekokullara göre 2018 yılı dağılımları ile elde edilen diğer veriler birlikte değerlendirildiğinde,

- 2 Vakıf Üniversitesi'nde (1'i KKTC); hem Sağlık Bilimleri Fakültesi'nde hem de Sağlık Bilimleri Yüksekokulu'nda aynı alanda eğitim verildiği,
- 1 Devlet Üniversitesi'nde Sağlık Bilimleri Fakültesi ve Sağlık Yüksekokulu yer almasına rağmen eğitimin; İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi'nde verildiği,
- 1 Devlet Üniversitesi'nde Sağlık Yüksekokulu bulunmasına rağmen eğitimin; Uygulamalı Bilimler Yüksekokulu'nda verildiği,
- 9 Devlet Üniversitesi'nde Sağlık Bilimleri Fakültesi bulunmasına rağmen ilgili alandaki eğitimin; 2 üniversitede İşletme Fakültesi, 6 üniversitede İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi, 1 üniversitede ise Sağlık Yüksekokulu'nda verildiği,
- 1 Vakıf Üniversitesi'nde Sağlık Bilimleri Fakültesi bulunmasına rağmen, ilgili alandaki eğitimin; İktisadi, İdari ve Sosyal Bilimler Fakültesinde verildiği,
- K.K.T.C.'nde, 2 üniversitede Sağlık Bilimleri Fakültesi bulunmasına rağmen, Sağlık Yönetimi eğitiminin; 1 üniversitenin Sağlık Yüksekokulu'nda, diğer üniversitenin ise Sağlık Bilimleri Yüksekokulu'nda verildiği görülmektedir.

e) Sağlık Yönetimi alanında lisans düzeyinde eğitim verilen 76 bölümün müfredatı incelenerek, mezuniyet için gerekli olan toplam kredi miktarı ile AKTS kredilerinin dağılımlarına Tablo 2'de yer verilmiştir. Bilgilerine ulaşılabilen yükseköğretim kurumları ile elde edilemeyen bilgilere ilişkin alanlar, tabloda koyu renkle işaretlenmiş bulunmaktadır.

Tablo 2. Sağlık Yönetimi Bölümlerinin Kredi Dağılımları

Üniversite	Kredi *	AKTS	Üniversite	Kredi *	AKTS
Acıbadem	192,5	242	İst. Ü. Cerrahpaşa	192	247
Afyon Sağlık Bil.	201	240	İst.Yeni Yüzyıl	173	252
Aksaray	238	240	İstinye	162	240
Altınbaş			İzmir Bakırçay		
Anadolu (AÖF)	158	240	İzmir Ekonomi	135	240
Ankara Hacı Bayram Veli	130	240	İzmir Katip Çelebi	206	231
Ankara	172	240	Khrmrş. Sütçü İmm	162	240
Ankara Yıldırım Beyazıt	115,5	240	Karadeniz Teknik	161,5	240
Ardahan	160	240	Krmn. Mehmet B.	127	240
Atatürk (AÖF)	149	240	Kırıkkale	175	240
Avrasya	144	240	Kırklareli	162	240
Bahçeşehir	130	240	Kilis 7 Aralık	179,5	
Bandırma 17 Eylül	179	238	Marmara	240	240
Başkent	169	240	Mersin	162	255
Bayburt	190	240	Muğla Sıtkı Koçman	148	240
Beykent	111	240	Muş Alparslan	151	240
Bezm-i Alem	170	240	Necmettin Erbakan	154	240
Biruni	166	241	Nişantaşı	128	222
Burdur Mehmet A.	162	240	Ondokuz Mayıs	141	81
Çanakkale 18 Mart			Sağlık Bilimleri Gülhane		
Dicle	143	240	Sağlık Bilimleri	182	242
Düzce	159	240	Sakarya	111	240
Erzinc. B.Yıldırım	65	240	Selçuk	152	264
Eskişehir OGÜ	165	240	Sivas Cumhuriyet	152	224
Gümüşhane	151	240	Süleyman Demirel	158,5	235
Hacettepe	156	240	Tokat GOP	174	237
Hitit	152	240	Toros	165	240
İstanbul Arel	155	240	Trakya	208	244
İstanbul Aydın	173	240	Uşak	151	240
İstanbul Bilgi	182	240	Üsküdar	165	240
İstanbul D. Bilim			Yozgat Bozok		
İstanbul Gelişim	136	240	Yüksek İhtisas		
İstanbul Kent	142	240	Doğu Akdeniz	127	
İstanbul Medeniyet	165	240	Girne Amerikan	155	219
İstanbul Medipol (Fak.)	154	240	Lefke Avrupa (Fak)		
İstanbul Medipol (Y.O)	154	240	Lefke Avrupa (YO)		
İstanbul Okan	129	240	Uluslararası Kıbrıs	124	
İstanbul Sabahattin Zaim	155,5	240	Yakın Doğu	158	240

Kaynak: İlgili yükseköğretim kurumlarının “Kaynakça” da belirtilen resmî web sitelerinden yararlanılarak yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

(*) Seçmeli derslerin bulunması nedeniyle, mezuniyet için gerekli olan toplam AKTS kredisine ulaşılan kadar, seçilecek derse bağlı olarak toplam kredilerde değişiklikler söz konusu olabilir.

Seçmeli ders kategorisinde kaç dersin alınacağı net olarak açıklanmayan bölümlerin, toplam ders kredilerinde değişiklikler söz konusu olabilir.

Ders kredileri belli olmayan bölümler için yapılan hesaplamalarda; her 1 saatlik teorik ders ile laboratuvar dersi: 1 kredi, her 1 saatlik uygulama dersi ise: 0,5 kredi üzerinden hesaplanmıştır. Bu

nedence, ilgili yükseköğretim kurumlarında geçerli olan gerçek toplam krediler arasında uyumsuzluk söz konusu olabilir.

- f) Tablo 2’de yer alan dağılımlara bakıldığında;
- 76 bölümün, 9’unda ders kredilerinin, 12’sinde ise AKTS kredilerinin resmi internet sitelerinde yer almadığı tespit edilmiştir.
 - Ders kredilerine ulaşılan 67 bölümde bir öğrencinin mezun olabilmesi için alması gereken toplam ders kredisi, ortalamada yaklaşık **158 kredi** olarak hesaplanmakta ve yaklaşık olarak %42 oranındaki 28 bölümün ders kredileri 150-165 aralığında yer almaktadır.
 - AKTS kredilerine ulaşılan 64 bölümde ise bir öğrencinin mezun olabilmesi için alması gereken toplam AKTS kredisi, ortalamada yaklaşık **237 AKTS** olarak hesaplanmakta ve yaklaşık olarak %75 oranındaki 48 bölümün AKTS kredisinin 240 olduğu görülmektedir.
- g) Sağlık Yönetimi alanında, lisans düzeyinde eğitim verilen bölümlerin ders müfredatlarında yer alan, muhasebe ve finans derslerinin dağılımları Tablo 3’te yer almaktadır
- h) Sağlık Yönetimi alanında, lisans düzeyinde eğitim verilen bölümlerin müfredatlarında yer alan (Tablo 3) dersler ve elde edilen diğer veriler birlikte değerlendirildiğinde;
- Henüz 1. ve 2. sınıf düzeyinde eğitime devam edilen 9 bölümde, derslerin ilgili kurumların web sayfalarında yer almadığı ya da ulaşılamadığı,
 - 21 Bölümde henüz 1. ve 2. sınıf düzeyinde eğitime devam ediliyor olsa da, her dört yılın derslerine yer verildiği ya da ulaşılabildiği görülmektedir.
- i) Sağlık Yönetimi alanında, lisans düzeyinde eğitim verilen 76 bölümün, müfredatlarına erişilebilen 64 bölümünde, alanlarına göre bölümlendirilen derslere ilişkin bulgular Tablo 3’te yer almaktadır.

Tablo 3. Muhasebe ve Finans Derslerinin Dağılımları

Üniversite	1. GRUP				2. GRUP				3. GRUP				4. GRUP				5. GRUP			
	Muhasebe / Genel Muhasebe/ Muhasebe İlkeleri				Maliyet Muhasebesi/ Maliyet Yönetimi				Yönetim Muhasebesi				Finans Yönetimi/ Finansal Yönetim				Mali Tablolar Analizi/ Finansal Tablolar Analizi/ Mali Analiz Yöntemleri			
	Sınıf	Z/S	Kredi	AKTS	Sınıf	Z/S	Kredi	AKTS	Sınıf	Z/S	Kredi	AKTS	Sınıf	Z/S	Kredi	AKTS	Sınıf	Z/S	Kredi	AKTS
Acıbadem	1	Z	6	10	2	Z	3	5	2	Z	3	5	3	Z	6	10				
Afyon Sağ.Bil	1	Z	4	11	2	Z	3	5					3	Z	6	8				
Aksaray	1	Z	6	7	3	Z	3	4					3	Z	6	10				
Anadolu-AÖF	1	Z	6	10	4	Z	3	6					4	Z	3	4				
Ank. H.Bayr.	1	Z	6	10	2	Z	3	6	4	S	3	5	3	Z	3	7	3	S	3	5
Ankara	1	Z	6	9	2	Z	3	5					3	Z	4	7				
A.Yıld.Beyazıt	1	Z	4	8	3	Z	2	5					4	Z	4	10				
Ardahan	1	Z	4	8	2	Z	3	4					3	Z	4	8				

Atatürk- AÖF	1	Z	3	5	2	Z	3	5					2	Z	3	5				
Avrasya	1	Z	8	10									3	Z	8	10				
Bahçeşehir	1	Z	4	9									3	Z	2	4				
Band. 17 Eylül	1	Z	6	10	3	Z	3	5	4	S	3	4	3	Z	3	5				
Başkent	2	Z	6	10	3,4	S	3	5	3,4	S	3	5	3	Z	6	10	4	S		5
Bayburt	1	Z	6	8	3	Z	6	8	2	Z	3	4	3	Z	6	8	4	S	3	3
Beykent	1	Z	3	5	2	Z	3	6									3	Z	3	6
Bezm-i Alem	1	Z	4	6	2	Z	2	3	4	S	2	3	2	Z	4	5	3	Z	2	3
Biruni	1	Z	5	7	2	Z	3	4					2	Z	6	8				
Burd.M.A.Ers.	1	Z	6	10	3	Z	6	10					3	Z	3	5	2	Z	3	5
Dicle	1	Z	6	10									2	Z	3	4	3	S	3	4
Düzce	1	Z	6	10	2	Z	3	5	4	S	3	4	3	Z	3	6	2	S	3	4
Erz.B.Yıldırım	1	Z	6	12	3	S	3	0	3	Z	3	4	2	Z	6	8	2	S	0	3
Esk. O.Gazi	2	Z	6	10	3	Z	3	6					3	Z	6	10	4	S	3	4
Gümüşhane	1	Z	4	7	2	Z	3	6					3	Z	4	5	4	S	2	4
Hacettepe	1	Z	6	10	3	Z	3	5					3	Z	6	10				
Hitit	1	Z	6	12	2	Z	3	6					3	Z	3	5				
İst. Arel					2	Z	3	5					2	Z	6	10				
İst. Aydın					2	Z	3	5					3	Z	3	5				
İst. Bilgi	1	Z	6	8									3	Z	3	5				
İst. Gelişim	1	Z	3	6	2	Z	3	3					3	Z	6	10	2	Z	3	5
İst. Kent	1	Z	3	5	2	Z	3	5					3	Z	6	8	4	S	3	4
İs. Medeniyet	1	Z	3	5	3	Z	3	5					3	Z	6	10				
İ.Medipol Fak.	1	Z	2	3	2	Z	2	4	3	S	2	3	3	Z	3	5				
İ.Medipol YO.	1	Z	2	3	2	Z	2	4	3	S	2	3	3	Z	3	5				
İ. Okan	1	Z	3	6																
İst S. Zaim	2	Z	3	4	2	Z	3	5					3	Z	3	5				
İst. Ü.Cerrahp.	1	Z	6	9	2	Z	6	10					2	Z	6	10				
İst. Y.Yüzyıl					2	Z	3	4					1	Z	6	10				
İstinye	2	Z	3	3	3	Z	3	4					3	Z	3	5				
İzm. Ekonomi	3	Z	3	5									3	Z	3	6				
İzm.K.Çelebi	2	Z	6	10									2	Z	3	5				
K.M. S.İmam	1	Z	3	4	2	Z	3	4	3	S	3	4	2	Z	3	4	3	S	3	4
Kard. Teknik	2	Z	6	8	3	Z	3	4					4	Z	6	10	4	S	2	4
Karam. M.Bey	1	Z	6	12									3	Z	3	7				
Kırıkkale	1	Z	6	12	3	Z	6	13					3	Z	6	12				
Kırklareli	1	Z	3	6	3	Z	4	6					3	Z	6	10				
Kilis 7 Aralık	1	Z	6	7	3	Z	3	5					2	Z	6	9	3	Z	3	3
Marmara	1	Z	6	6	2	Z	5	5					3	Z	5	5				
Mersin	1	Z	6	10	3	Z	4	5					3,4	Z	6	10	4	Z	3	5
M. S.Koçman	1	Z	6	10	2	Z	3	4	2	Z	3	4	3	Z	6	8				
Muş Alparslan	1	Z	6	8	3	Z	4	5					3	Z	6	10				
Nec.Erbakan	1	Z	6	10	3	Z	3	4	4	Z	3	5	2	Z	3	5	2	S	2	3
Nişantaşı	1	Z	3	5	2	Z	3	5					4	S	2	5				
Ondokuz Mayıs	1	Z	3	6	2	Z	4	0					3	Z	6	0				
S.Bilimleri	1	Z	6	8	3	Z	6	8					2	Z	6	8				
Sakarya	1	Z	4	5	3	Z	3	6	3	S	2	5	3	Z	4	7	4	S	2	5
Selçuk	1	Z	6	12	3	Z	3	6	4	Z	2	4	3	Z	3	5	4	Z	3	6
S.Cumhuriyet	1	Z	6	9	2	Z	3	4	3,4	S	2	2	3	Z	5	9				

S.Demirel	1	Z	6	10	3	Z	3	3					3	Z	6	8	3	S	3	5
Tokat G.O.P.	1	Z	6	10	2	Z	3	5					3	Z	3	4	3	S	2	3
Toros	2	Z	6	8	3	Z	3	4					3	Z	3	4				
Trakya	1	Z	6	8	2	Z	3	4												
Uşak	1	Z	6	10	3	Z	4	5					3	Z	6	10				
Üsküdar	1	Z	6	10	3	Z	6	8					2	Z	6	8				
Doğu Akdeniz	2	Z	6	-	3	Z	3	-					3	Z	6	-				
Girne Amerik.	1	Z	6	10	3	Z	3	5					2,3	Z	8	14				
Ul.Ar.Kıbrıs	1	Z	3	-	3	Z	3	-					2	Z	4	-				
Yakın Doğu	1	Z	6	10	3	Z	3	5					3	Z	6	10				

Kaynak: İlgili yükseköğretim kurumlarının “Kaynakça”da belirtilen resmi web sitelerinden yararlanılarak yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

4.1. 1. Grup: Muhasebe, Genel Muhasebe ya da Muhasebe İlkeleri Dersleri

- 67 bölümün; 3’ünde (%4,48 oranında) bu derslerden herhangi biri ders müfredatında **bulunmamaktadır**.
- 64 bölümde zorunlu ders statüsünde bulunan derslerin; sınıflara göre dağılımları ve ilgili sınıfta bulunma oranları (%) olarak şöyledir:

1. Sınıf		2. Sınıf		3. Sınıf	
Bölüm Sayısı	Oranı (%)	Bölüm Sayısı	Oranı (%)	Bölüm Sayısı	Oranı (%)
54	%84,38	8	%12,5	1	%1,56

- 64 bölümdeki toplam 321 ders kredisi üzerinden; derslerin ortalama kredisinin 5,02 olduğu görülmekte ve ders kredilerinin dağılımları ile oranları (%) aşağıda verilmektedir:

2-3 KREDİ		4-5 KREDİ		6-7 KREDİ		8-9 KREDİ	
Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)
16	%25,00	8	%12,5	39	%60,94	1	%1,56

- AKTS kredisi yerine, ders kredi sistemi uygulanan 2 bölüm dışında kalan, 62 bölümdeki toplam 505 AKTS kredi üzerinden; derslerin ortalama AKTS kredisi 8,15 olarak hesaplanmakta ve AKTS kredi dağılımları ile oranları (%) aşağıda yer almaktadır.

3-4 AKTS		5-6 AKTS		7-8 AKTS		9-10 AKTS		11-12 AKTS	
Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)
5	%8,06	13	%20,97	13	%20,97	25	%40,32	6	%9,68

- Derslerin içeriklerine ulaşılan 47 bölüm üzerinde yapılan inceleme sonucunda; derslerde işlenen konu başlıkları ile bu konuların 47 bölümde yer alma oranları (%) Tablo 4’te verilmektedir. (Örneğin; tablonun 1. satırında yer alan “Alacak-borç işlemleri” konusunun oranı (%) işlendiği bölüm sayısının (7), ders içeriklerine ulaşılan bölüm sayısına (47) bölünmesiyle elde edilmiştir.)

Tablo 4. (1. Grup) Muhasebe, Genel Muhasebe ya da Muhasebe İlkeleri Derslerinde İşlenen Konu Başlıklarının Dağılımları

KONU BAŞLIKLARI <i>(Alfabetik olarak sıralanmıştır)</i>	Konunun İşlendiği Bölüm Sayısı <i>(47 Bölümde)</i>	Konunun Yer Alma Oranı (%) <i>(47 Bölümde)</i>
Alacak- borç işlemleri	7	%14,89
Amortisman	12	%25,53
Ayarlama Kayıtları ve türleri	1	%2,13
Bilanço	27	%57,45
Değerleme Kavramı, ölçüleri	3	%6,38
Dönem başı işlemler	2	%4,26
Dönem içi işlemler	5	%10,64
Dönem Sonu işlemler	16	%34,04
Dönen varlıklar	30	%63,83
Duran varlıklar	33	%70,21
Envanter işlemleri	27	%57,45
Faaliyet ve Finansman Gider Hesapları	2	%4,26
Gelir Tablosu	34	%72,34
Gelir-Gider İşlemleri	28	%59,57
Günlük işlemler ve mal alım satım işlemleri	1	%2,13
Hatalı Kayıtların düzeltilmesi	4	%8,51
Hazır değerler	14	%29,79
Hesap kavramı, sınıflandırma, kayıt yöntemleri	37	%78,72
İşlem Sırası	1	%2,13
İşletme varlıkları	1	%2,13
KDV uygulamaları	12	%25,53
Kısa Vadeli Yabancı Kaynaklar	27	%57,45
Kullanılması gereken defterler ve kayıt araçları	29	%61,70
Mali (Finansal) Tablolar	21	%44,68
Maliyet Hesapları	15	%31,91
Menkul kıymet işlemleri	16	%34,04
Mizanların düzenlenmesi	21	%44,68
Monografi çalışması	4	%8,51
Muhasebe mesleği	4	%8,51
Muhasebe Standartları	3	%6,38
Muhasebe Uygulamaları	8	%17,02
Muhasebenin tanımı, fonksiyonları, temel kavramları, ilkeleri	43	%91,49
Nakit hareketlerinin muhasebeleştirilmesi	3	%6,38
Ortak Sermaye	2	%4,26
Öz kaynaklar	31	%65,96
Özel Tüketim Vergisi	1	%2,13
Stoklar	21	%44,68
Tek Düzen Hesap Planı	21	%44,68
Ticari Alacaklar ve diğer alacaklar	18	%38,30
Ticari ve diğer borçlar	8	%17,02
Uzun Vadeli Yabancı Kaynaklar	26	%55,32
Ücret Bordrosu ve muhasebeleştirilmesi	3	%6,38
Yönetim raporlamaları	2	%4,26

Kaynak: İlgili yükseköğretim kurumlarının “Kaynakça” da belirtilen resmi web sitelerinden yararlanılarak yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

4.2. 2. Grup: Maliyet Muhasebesi ile Maliyet Yönetimi Dersleri

- 67 bölümün 8’inde (%11.94 oranında) bu derslerden herhangi biri ders müfredatında yer **almamaktadır.**
- 59 bölümün 57’sinde (%96,61 oranında) zorunlu ders statüsünde bulunan derslerin, 2 (iki) bölümde (% 3,39 oranında) seçmeli ders statüsünde verildiği görülmektedir.
- Seçmeli ders statüsünde bulunan 2 (iki) bölümün; 1’inde bu dersler 3. sınıfta verilirken, diğerinde ise 3. ve 4. sınıflarında (6. ve 7. yarıyıllarda) seçmeli ders olarak verilmektedir.
- 57 bölümde zorunlu ders statüsünde bulunan derslerin; sınıflara göre dağılımları ve ilgili sınıfta bulunma oranları, aşağıdaki biçimde karşımıza çıkmaktadır.

2. Sınıf		3. Sınıf		4. Sınıf	
Bölüm Sayısı	Oranı (%)	Bölüm Sayısı	Oranı (%)	Bölüm Sayısı	Oranı (%)
29	%50,88	27	%47,37	1	%1,75

- 59 bölümde bulunan derslerin, toplam 198 ders kredisi üzerinden; ortalama kredisinin 3,36 olduğu görülmekte ve ders kredilerinin dağılımları ile oranları (%) aşağıda verilmektedir.

2-3 KREDİ		4-5 KREDİ		6-7 KREDİ		8-9 KREDİ	
Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)
47	%79,66	6	%10,17	6	%10,17	0	%0,00

- AKTS kredisi yerine ders kredi sistemi uygulanan 2 bölüm dışında kalan, 57 bölümdeki toplam 291 AKTS kredi üzerinden; derslerin ortalama AKTS kredisi 5,11 olarak hesaplanmakta ve AKTS kredi dağılımları ile oranları (%) aşağıda yer almaktadır.

0 AKTS		3-4 AKTS		5-6 AKTS		7-8 AKTS		9-10 AKTS		11-12 AKTS		13 AKTS	
Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)
2	%3,51	17	%29,82	32	%56,14	3	%5,26	2	%3,51	0	%0,00	1	%1,75

- Derslerin içeriklerine ulaşılan 39 bölümde; derslerde işlenen konu başlıkları ile bu konuların 39 bölümde yer alma oranları (%) Tablo 5’te verilmektedir.

Tablo 5. (2. Grup) Maliyet Muhasebesi ile Maliyet Yönetimi Derslerinde İşlenen Konu Başlıklarının Dağılımları

KONU BAŞLIKLARI <i>(Alfabetik olarak sıralanmıştır)</i>	Konunun İşlendiği Bölüm Sayısı <i>(39 Bölümde)</i>	Konunun Yer Alma Oranı(%) <i>(39 Bölümde)</i>
7/A Seçeneği	11	%28,21
7/B Seçeneği	7	%17,95
Başabaş noktası	5	%12,82
Birim Maliyetlerinin hesaplanması	9	%23,08
Bütçe yaklaşımları	5	%12,82
Doğrudan-dolaylı Maliyetler	1	%2,56
Dönem içi işlemleri	3	%7,69
Dönem Sonu İşlemleri	5	%12,82
Esas ve yardımcı giderler	1	%2,56
Eşdeğer ürün	1	%2,56
Faaliyet tabanlı-esaslı maliyetleme	3	%7,69
Fire ve bozuk mamuller	4	%10,26
Gelir Tablosu	3	%7,69
Genel Üretim Giderleri-maliyetleri	19	%48,72
Gider Dağıtım-sınıflandırması ve Muhasebeleştirilmesi	24	%61,54
Giderlerin 1. Dağıtım	12	%30,77
Giderlerin 2. Dağıtım	12	%30,77
Giderlerin 3. Dağıtım	8	%20,51
Güvenlik payı ve oranı	1	%2,56
Hammadde - malzeme	2	%5,13
Hesapların işleyişi	7	%17,95
Hizmet maliyet sistemleri	6	%15,38
Hizmet merkezleri ve dağıtım anahtarları	3	%7,69
İlk Madde ve malzeme	24	%61,54
İşçilik maliyetleri-giderleri	26	%66,67
JIT ve kalite maliyetleri	1	%2,56
Kapsamına göre Maliyet Yöntemleri	1	%2,56
Karar almada bilgilerin kullanılması	6	%15,38
Katkı payı ve oranı	1	%2,56
Maliyet Analizleri (Maliyet-Hacim-Kâr vb.)	18	%46,15
Maliyet (Maliyet Muhasebesi) Kavramı, tanımı, önemi	36	%92,31
Maliyet Sınıflandırmaları, unsurları	20	%51,28
Maliyet yöntemleri-sistemleri	26	%66,67
Mamul-Yarı mamul hesaplar	2	%5,13
Mamul Yaşam Seyri	1	%2,56
Raporlama	7	%17,95
Satılan Malların-satışların maliyeti	6	%15,38
Servis maliyeti	1	%2,56
Sipariş-safha-karma maliyet	11	%28,21
Stoklar	9	%23,08
Stratejik Maliyet Yönetimi	1	%2,56
Talep tahmin yöntemleri	1	%2,56
Tekdüzen Hesap Planında Maliyet hesapları	9	%23,08
Tüketici tahsisleri	1	%2,56
Uygulama örnekleri, problem çözme	13	%33,33

Kaynak: İlgili yükseköğretim kurumlarının “Kaynakça” da belirtilen resmi web sitelerinden yararlanılarak yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

4.3. 3.Grup: Yönetim Muhasebesi Dersi

- 64 bölümün 16’sında (%25,00 oranında) bu ders, ders müfredatında yer **almaktadır**.
- Yönetim Muhasebesi dersi, 1. Grup dersler (Muhasebe/Genel Muhasebe/Muhasebe İlkeleri) içerisinde sınıflandırılabilir. Ancak Fakülte müfredatlarında, hem 1. Grup derslerinin hem de “Yönetim Muhasebesi” dersinin yer alması nedeniyle, bu ders ayrı olarak 3. Grup’ta değerlendirilmiştir.
- 16 bölümün 6’sında (%37,5 oranında) zorunlu ders statüsünde bulunan dersin, diğer 10 bölümde (%62,5 oranında) seçmeli ders statüsünde verildiği görülmektedir.
- 6 bölümde zorunlu, 10 bölümde seçmeli ders statüsünde bulunan dersin sınıflara göre dağılımları ve ilgili sınıfta bulunma oranları şöyledir:

Ders Statüsü (Zorunlu/Seçmeli)	2. Sınıf		3. Sınıf		4. Sınıf	
	Bölüm Sayısı	Oranı (%)	Bölüm Sayısı	Oranı (%)	Bölüm Sayısı	Oranı (%)
Zorunlu (6 Bölüm)	3	%50	1	%16,67	2	%33,33
Seçmeli (8 Bölüm) (*)	0	%0,00	4	%50	4	%50

(*) Seçmeli ders statüsünde bulunan diğer 2 ders 6. ve 7. Yarıyıllarda (3. ve 4. sınıf) verilmektedir.

- 16 bölümde bulunan dersin, toplam 42 ders kredisi üzerinden; ortalama kredisinin 3,38 olduğu görülmekte ve ders kredilerinin dağılımları ile oranları (%) aşağıda verilmektedir.

2 KREDİ		3 KREDİ		4 KREDİ	
Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)
6	%37,5	10	%62,5	0	%0,00

- 16 bölümdeki toplam 64 AKTS kredi üzerinden; dersin ortalama AKTS kredisi 4 olarak hesaplanmakta ve AKTS kredi dağılımları ile oranları (%) aşağıda yer almaktadır.

1-2 AKTS		3-4 AKTS		5-6 AKTS		7-8 AKTS	
Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)
1	%6,25	10	%62,5	5	%31,25	0	%0,00

- Ders içeriklerine ulaşılan 11 bölüm üzerinde yapılan inceleme sonucunda; derslerde işlenen konu başlıkları ile bu konuların 11 bölümde yer alma oranları (%) Tablo 6’da verilmektedir.

Tablo 6. (3. Grup) Yönetim Muhasebesi Dersinde İşlenen Konu Başlıklarının Dağılımları

KONU BAŞLIKLARI <i>(Alfabetik olarak sıralanmıştır)</i>	Konunun İşlendiği Bölüm Sayısı <i>(11 Bölümde)</i>	Konunun Yer Alma Oranı (%) <i>(11 Bölümde)</i>
Barkod uygulaması	1	%9,09
Başbaşı noktası	2	%18,18
Bütçe işlemleri	7	%63,64
Değer zinciri	1	%9,09
Depolama	1	%9,09
Etik	1	%9,09
Faaliyet kaldıracı	2	%18,18
Faaliyet kontrolü ve planlaması	1	%9,09
Finansal tablolara geçiş	2	%18,18
Fiyatlama, hedef maliyetleme	2	%18,18
Gider yerlerinin saptanması	1	%9,09
Girdi-çıkıtı kavramı	1	%9,09
Güven payı	2	%18,18
İhtiyaç tespiti	1	%9,09
İlk madde ve malzeme	1	%9,09
İşçilik giderleri	1	%9,09
Kar amaçlı kuruluş ile kar amacı gütmeyen kuruluş farkı	1	%9,09
Kısa vadeli karar verme, hızlı karar alma	2	%18,18
Lojistik yönetimi	2	%18,18
Mal teslimi, satın alma denetimi, mal giriş-çıkıtı	2	%18,18
Maliyet analizi uygulamaları (maliyet-hacim-kâr)	9	%81,82
Maliyet yöntemleri, sınıflandırma, unsurları	8	%72,73
Malzeme döngüsü unsurları	1	%9,09
Malzemelerin kullanıma hazırlanması ve steril süreçler	1	%9,09
Muhasebe verilerinin yönetimde kullanılması	5	%45,45
Paydaşlar ve tedarikçiler	1	%9,09
Rekabet	1	%9,09
Satın alma ahlak ilkeleri	1	%9,09
Sorumluluk muhasebesi	2	%18,18
Stok plânlaması, yönetimi, kontrolü	6	%54,55
Uygulama	4	%36,36
Verimlilik ve etkililik	1	%9,09
Yabancı kaynakların yönetimi	2	%18,18
Yöneticilerin etkinliğini ölçümleme	1	%9,09
Yönetim kontrolü	1	%9,09
Yönetim, Yönetim Muhasebesi kavramı, tanımı, önemi	10	%90,91

Kaynak: İlgili yükseköğretim kurumlarının “Kaynakça” da belirtilen resmi web sitelerinden yararlanılarak yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

4.4. 4.Grup: Finans Yönetimi ile Finansal Yönetim Dersleri

- 67 bölümün 3’ünde (%4,48 oranında) bu derslerden herhangi biri, ders müfredatında yer **almamaktadır.**

-64 bölümün 63'ünde (%98,44 oranında) zorunlu ders statüsünde bulunan derslerin, sınıflara göre dağılımları ve ilgili sınıfta bulunma oranları aşağıdaki biçimde hesaplanmaktadır:

1. Sınıf (*)		2. Sınıf (*)		3. Sınıf (*)		4. Sınıf (*)	
Bölüm Sayısı	Oranı (%)	Bölüm Sayısı	Oranı (%)	Bölüm Sayısı	Oranı (%)	Bölüm Sayısı	Oranı (%)
1	%1,64	14	%22,95	43	%70,49	3	%4,92

(*) Sayı ve oranlar 61 bölüm üzerinden hesaplanmıştır.

Dağılımdaki toplam 61 bölüm dışında kalan diğer 2 bölümden 1'inde bu dersler 2 ve 3. sınıflarda (4. ve 5. yıllarda), diğerinde ise 3. ve 4. sınıflarda (6. ve 7. yıllarda) yer almaktadır.

- Seçmeli ders statüsünde bulunan 1 bölümde (%1,56 oranında) 4. sınıfta yer aldığı görülmektedir.
- 64 bölümde bulunan derslerin, toplam 298 ders kredisi üzerinden; ortalama kredisinin 4,66 olduğu görülmekte ve dağılım ile oranları (%) aşağıda verilmektedir.

2-3 KREDİ		4-5 KREDİ		6-7 KREDİ		8-9 KREDİ	
Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)
24	%37,5	9	%14,06	29	%45,31	2	%3,13

- AKTS kredisi yerine ders kredi sistemi uygulanan 2 bölüm dışında kalan, 62 bölümdeki toplam 453 AKTS kredi üzerinden; derslerin ortalama AKTS kredisi 7,31 olarak hesaplanmakta ve AKTS kredi dağılımları ile oranları (%) aşağıda yer almaktadır.

0 AKTS		3-4 AKTS		5-6 AKTS		7-8 AKTS		9-10 AKTS		11-12 AKTS		13-14 AKTS	
Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)
1	%1,61	6	%9,68	19	%30,65	14	%22,58	20	%32,26	1	%1,61	1	%1,61

- Derslerin içeriklerine ulaşılan 44 bölüm üzerinde yapılan inceleme sonucunda; derslerde işlenen konu başlıkları ile bu konuların 44 bölümde yer alma oranları (%) Tablo 7'de verilmektedir.

Tablo 7. (4. Grup) Finans Yönetimi ile Finansal Yönetim Derslerinde İşlenen Konu Başlıklarının Dağılımları

KONU BAŞLIKLARI (Alfabetik olarak sıralanmıştır)	Konunun İşlendiği Bölüm Sayısı (44 Bölümde)	Konunun Yer Alma Oranı (%) (44 Bölümde)
Alacak yönetimi	21	%47,73
Başabaş noktası	11	%25,00
Bütçeleme	31	%70,45
Denetim	11	%25,00
Döner sermaye uygulamaları, bütçesi	5	%11,36
Döviz kurları	1	%2,27
Enflasyon ve faiz oranları, faiz hesaplamaları	13	%29,55
Finans matematiği	3	%6,82
Finans, Finansal Yönetim, kavramı, tanımı, önemi vb.	37	%84,09

Finansal örgütlenme, organizasyon	12	%27,27
Finansal pazarlama	1	%2,27
Finansal piyasalar ve araçlar	8	%18,18
Finansal planlama yöntemleri	28	%63,64
Finansal raporlama	7	%15,91
Finansal sorunlar	2	%4,55
Finansal (mali) Tablolar, analiz teknikleri	33	%75,00
Finansman kaynakları	13	%29,55
Firma değeri	9	%20,45
Fiyatlama, fiyatlandırma	7	%15,91
Fon akım tablosu	1	%2,27
Gelecek trendleri, yeni finansman teknikleri	4	%9,09
Geri ödeme süresi	3	%6,82
Hisse senedi	9	%20,45
İç getiri oranı ve karlılık endeksi	1	%2,27
Kaldıraç analizleri, dereceleri	5	%11,36
Kâr Planlaması / Kâr payı dağıtımı	13	%29,55
Kredilendirme süreci	2	%4,55
Likidite	1	%2,27
Menkul kıymetler	3	%6,82
Mevduat hesaplarının getirileri	1	%2,27
Nakit yönetimi, nakit akımı	28	%63,64
Net bugünkü (şimdiki) değer, anüite hesaplamaları	13	%29,55
Ödeme yöntemleri	1	%2,27
Özellikli durumlar (başarısızlık, kriz vb.), katstrofik harcamalar	5	%11,36
Özkaynak yönetimi	13	%29,55
Paranın zaman değeri	19	%43,18
Proje değerlendirme yöntemleri	8	%18,18
Risk, getiri	14	%31,82
Sermaye yönetimi, sermaye yapısı	36	%81,82
Stok yönetimi	24	%54,55
Sürdürülebilir büyüme, iç verim	5	%11,36
Tahvil, kavramı-değerlemesi	9	%20,45
Taşınır kayıt ve kontrolü, muhasebesi	2	%4,55
Türev ürünler	2	%4,55
Uygulama, örnek soru çözümü	8	%18,18
Varlıkların yönetimi	11	%25,00
Yabancı kaynak yönetimi	12	%27,27
Yatırım kararları, karar verme teknikleri	19	%43,18

Kaynak: İlgili yükseköğretim kurumlarının “Kaynakça” da belirtilen resmî web sitelerinden yararlanılarak yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

4. 5. 5. Grup: Mali Tablolar Analizi, Finansal Tablolar Analizi ya da Mali Analiz Yönetimi Dersleri

- 64 bölümün 22’sinde (%34,38 oranında) bu derslerden herhangi biri, ders müfredatında yer **almaktadır**.
- 22 bölümün 7’sinde (%31,82 oranında) zorunlu ders statüsünde bulunan dersler, diğer 15 bölümde (%68,18 oranında) seçmeli ders statüsünde bulunmakta, derslerin sınıflara göre dağılımları ve ilgili sınıfta bulunma oranları aşağıda verilmektedir.

Ders Statüsü (Zorunlu/Seçmeli)	2. Sınıf		3. Sınıf		4. Sınıf	
	Bölüm Sayısı	Oranı (%)	Bölüm Sayısı	Oranı (%)	Bölüm Sayısı	Oranı (%)
Zorunlu (7 Bölüm)	2	%28,57	3	%42,86	2	%28,57
Seçmeli (15 Bölüm)	3	%20	5	%33,33	7	%26,67

- 22 bölümde bulunan derslerin, toplam 57 ders kredisi üzerinden; ortalama kredisinin 2,59 olduğu görülmekte ve ders kredilerinin dağılımları ile oranları (%) aşağıda verilmektedir.

0 KREDİ		2 KREDİ		3 KREDİ		4 KREDİ	
Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)
1	%4,55	6	%27,27	15	%68,18	0	%0,00

- 22 bölümdeki toplam 93 AKTS kredi üzerinden; derslerin ortalama AKTS kredisi 4,23 olarak hesaplanmakta ve AKTS kredi dağılımları ile oranları (%) aşağıda yer almaktadır.

0-2 AKTS		3-4 AKTS		5-6 AKTS		7-8 AKTS	
Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)	Sayı	(%)
0	%0,00	13	%59,09	9	%40,91	0	%0,00

- Derslerin içeriklerine ulaşılan 15 bölüm üzerinde yapılan inceleme sonucunda; derslerde işlenen konu dağılımları ile konuların 15 bölümde yer alma oranları (%) Tablo 8'de verilmektedir.

Tablo 8. (5.Grup) Mali Tablolar Analizi, Finansal Tablolar Analizi ya da Mali Analiz Yönetimi Derslerinde İşlenen Konu Başlıklarının Dağılımları

KONU BAŞLIKLARI (Alfabetik olarak sıralanmıştır)	Konunun İşlendiği Bölüm Sayısı (15 Bölümde)	Konunun Yer Alma Oranı (%) (15 Bölümde)
Analiz raporu	6	%40,00
Bilanço	8	%53,33
Değerleme işlemleri (hisse senedi tahvil)	2	%13,33
Enflasyon muhasebesi	1	%6,67
Enflasyonun tablolar üzerine etkisi	1	%6,67
Finansal (mali) tablolar, analiz teknikleri-yöntemleri	11	%73,33
Gelir tablosunun önemi	8	%53,33
Karşılaştırma	5	%33,33
Kavramı, tanımı, önemi, amacı	10	%66,67
Muhasebe süreci, sistemleri	2	%13,33
Nakit Akımı	3	%20,00
Uygulama	5	%33,33
Yorumlama, değerlendirme	6	%40,00

Kaynak: İlgili yükseköğretim kurumlarının "Kaynakça" da belirtilen resmî web sitelerinden yararlanılarak yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

4.6. Muhasebe ve Finans Disiplinleri İçerisinde Yer Alan Diğer Dersler

Sağlık Yönetimi alanında, lisans düzeyinde eğitim verilen 76 bölümden, müfredatlarına erişilebilen 67 bölümün dersleri incelendiğinde; Tablo 3'te yer alan derslerin yanı sıra az sayıda da olsa, muhasebe ve finans disiplinine uyan farklı derslerin de yer aldığı görülmektedir.

Az sayıda bulunan bu derslere Tablo 3'te yer verilememiş olup aşağıdaki başlıklar altında ele alınmıştır.

4.6.1. Muhasebe disiplini içerisinde yer alan diğer dersler

Muhasebe disiplini içerisinde yer alan az sayıdaki diğer derslere ilişkin dağılımlar Tablo 9'da yer almaktadır.

Tablo 9. Muhasebe Disiplini İçerisinde Yer Alan Diğer Derslerin Dağılımları

Üniversite	Dersin Adı	Ders Statü Z/S	Dersin Kredisi	Bölüm Kredisi Toplamı	Dersin Bölüm Kredisi Toplamına Oranı (%)	Dersin AKTS Kredisi	Bölüm AKTS Toplamı	Dersin Bölüm AKTS Toplamına Oranı (%)
Bayburt	Şirketler Muh.	Z	3	190	%1,58	4	240	%1,67
Bayburt	Vergi Muh.	S	3	190	%1,58	3	240	%1,25
Bezm-i Al	Ön Muhasebe	Z	2	170	%1,18	2	240	%0,83
E. B. Yıld.	Sğ.İşl. Şirk.M	S	0	65	%0,00	4	240	%1,67
E. B. Yıld	Sağ.İşl. Muh. D	Z	0	65	%0,00	4	240	%1,67
İst. Arel	Muh. Giriş	Z	3	155	%1,94	5	240	%2,08
İst. Aydın	Muh. Giriş	Z	3	173	%1,73	5	240	%2,08
İst. Bilgi	Sğ. Kur. Muh.	Z	3	182	%1,65	5	240	%2,08
İst. Bilgi	Ul.Ar.Fin.Muh	S	3	182	%1,65	6	240	%2,50
İst. Gelişim	Şigorta Muh.	Z	3	165	%1,82	6	240	%2,50
İst. Gelişim	Medikal Muh.	S	3	165	%1,82	6	240	%2,50
İst. S. Zaim	Fin. Muh.Giriş	S	3	155,5	%1,93	5	240	%2,08
S. Demirel	Muh. Paket Pr	S	3	158,5	%1,89	5	235	%2,13
S. Demirel	Sğ Kur.Ma.Y.	S	3	158,5	%1,89	5	235	%2,13
Trakya	Sğ.K.Str.MalY	S	3	208	%1,44	5	244	%2,05
Uşak	Davranış. Muh	S	2	151	%1,32	3	240	%1,25

Kaynak: İlgili yükseköğretim kurumlarının "Kaynakça" da belirtilen resmî web sitelerinden yararlanılarak yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

4.6.2. Finans disiplini içerisinde yer alan diğer dersler

Finans disiplini içerisinde yer alan az sayıdaki diğer derslere ilişkin dağılımlar Tablo 10'da verilmektedir.

Tablo 10. Finans Disiplini İçerisinde Yer Alan Diğer Derslerin Dağılımları

Üniversite	Dersin Adı	Ders Statü Z/S	Dersin Kredisi	Bölüm Kredisi Toplamı	Dersin Bölüm Kredisi Toplamına Oranı (%)	Dersin AKTS Kredisi	Bölüm AKTS Toplamı	Dersin Bölüm AKTS Toplamına Oranı (%)
Afy.Sağ.B.	Fin.Perf.Dğ.	S	2	201	%1,0	2	240	%0,83
Başkent	Fin.Perf.Dğ.	S	3	169	%1,78	5	240	%2,83
Düzce	Fin.Perf.Dğ.	S	3	159	%1,89	4	240	%1,67
İst. Meden.	Şğ. Kur.Fizib	S	2	165	%1,21	2	240	%0,83

Kaynak: İlgili yükseköğretim kurumlarının “Kaynakça” da belirtilen resmî web sitelerinden yararlanılarak yazarlar tarafından oluşturulmuştur.

4.7. Ders Kredisi Bağlamında Değerlendirme

Türkiye’de (K.K.T.C. dahil) ders müfredatına ulaşılan 67 bölümde; bir öğrencinin mezun olabilmesi için, alması gereken toplam ders kredisi ortalaması **158** kredi, muhasebe ve finans derslerinin bölüm başına düşen ortalama kredisi ise **14** ders kredisi olarak hesaplanmakta ve aşağıda yer almaktadır.

(1) Ulaşılan Tüm Bölüm Kredi Toplamı	(2) Ulaşılan Toplam Bölüm Sayısı	(3) Diploma İçin Gerekli Ortalama Ders Kredisi $(3) = \frac{(1)}{(2)}$	(4) Derslerin (Muh-Fin) Toplam Kredisi	(5) Derslerin (Muh-Fin) Ortalama Ders Kredisi $(5) = \frac{(4)}{(2)}$
10615	67	158	916	14

4.8. AKTS Bağlamında Değerlendirme

Türkiye’de (K.K.T.C. dahil) AKTS kredisi bazında ders müfredatına ulaşılan 64 bölümde; bir öğrencinin mezun olabilmesi için, alması gereken toplam AKTS kredi ortalaması **237** AKTS, muhasebe ve finans derslerinin bölüm başına düşen ortalama AKTS kredisi ise **22** AKTS kredisi olarak hesaplanmakta ve aşağıda yer almaktadır.

(1) Ulaşılan Tüm Bölüm Kredi Toplamı	(2) Ulaşılan Toplam Bölüm Sayısı	(3) Diploma İçin Gerekli Ort.AKTS $(3) = \frac{(1)}{(2)}$	(4) Derslerin (Muh-Fin) Toplam Kredisi	(5) Derslerin (Muh-Fin) Ortalama AKTS $(5) = \frac{(4)}{(2)}$
15194	64	237	1406	22

5. SONUÇ VE ÖNERİLER

Sağlık yönetimi bölümlerinde;

- Bir öğrencinin mezun olabilmesi için; ortalama 158 kredilik ders alması gerektiği,

- Muhasebe ve finans derslerinin bölüm başına düşen ders kredisinin; ortalama 14 kredi olduğu,
- Muhasebe ve finans derslerinin ortalama kredisinin (14 kredi), mezun olması için alması gereken toplam ders kredisine (158) oranının %8,86 olduğu görülmektedir.

Türkiye’de Sağlık Yönetimi alanında, lisans düzeyinde eğitim verilen bölümlerin ders müfredatları incelendiğinde;

- Muhasebe derslerine yeterince önem verildiği görülse de, muhasebe kaydı yapılan ya da toplanan bilgilerin sonuçlarının anlaşılmasını kolaylaştıran, gerekli karşılaştırmaların yapılmasını sağlayan ve muhasebenin önemli bir aracı durumunda olan, “Finansal Tablolar Analizi” ya da “Mali Tablolar Analizi”ne yönelik derslere fazlaca önem verilmemektedir. Müfredatlarında bu derslere seçmeli olarak yer veren bölüm sayısının 15 olduğu (15/67=%22 oranında), zorunlu ders olarak verilen bölüm sayısının ise 7’de kaldığı (7/67=%10 oranında) görülmektedir.
- Tablo 3’te gruplandırılan; 5. Grup dersler içerisinde, “Stok/Stok Yönetimi” konusunun 1, 2, 3 ve 4’üncü grup, “Finansal (mali) Tablolar” konusunun 1, 3, 4 ve 5’inci grup, “Maliyet Analizleri” konusunun ise 2, 3, 4 ve 5’inci Grup derslerde %80 oranında ortak konu olarak işlendiği sonucuna ulaşılmaktadır. Yine 2. Grup derslerde 45 konu başlığı içerisinde yer alan, “Maliyet Analizi”, “Maliyetlerin Sınıflandırılması” ve “Maliyet Yöntemleri, Sistemleri” konularını içeren 3 (üç) konu başlığının, 3. Grup derslerde yer alan 36 konu başlığından 3’ü ile ortak başlıkta ele alındığı görülmektedir.
- Sağlık yöneticilerinin karar verme aşamasında gerek duyacakları ayrıntılı bilgileri sağlamada önemli bir yere sahip olan “Yönetim Muhasebesi”ne yönelik derslere de fazla önem verilmemektedir. “Yönetim Muhasebesi” dersini, müfredatlarında seçmeli ders statüsünde yer veren bölüm sayısının 10 olduğu (10/67=%15 oranında), zorunlu ders olarak yer veren bölüm sayısının ise 6 olduğu (6/67=%9 oranında), görülmektedir.
- Hızlı nüfus artışı, teknolojik gelişmeler ve sanayileşme sonucunda, kıt olan çevresel kaynakların korunması ve etkin kullanılmasına yönelik olarak, çevre maliyetleri ve çevre muhasebesinin son yıllarda önemi artmaya başlamıştır. Özellikle “Yeşil Hastane” olarak adlandırılan çevreci sağlık kurumları, muhasebenin sosyal sorumluluk kavramı gereğince çevre muhasebesi yardımıyla, doğaya verdikleri zararı ve etkilerini tespit etmekte, çevre maliyetlerini hesaplayarak, sınıflandırmakta ve raporlandırmaktadır. Sağlık yönetimi alanında lisans düzeyinde eğitim verilen bölümlerin müfredatları incelendiğinde, her ne kadar atık yönetimi, çevre çalışmaları, ekolojik okuryazarlık ve sürdürülebilirlik, sağlık ve çevre, çevre koruma vb. gibi az sayıda seçmeli derslerin bulunduğu görülse de, hiçbir bölümde “Çevre Maliyetleri” ya da “Çevre Muhasebesi”ne yönelik bir derse rastlanılmamaktadır.
- Son yıllarda sayıları hızla artan özel hastaneler, neredeyse tüm sağlık sigortalı hastalara kapılarını açmıştır. Özel hastaneler tarafından verilen sağlık hizmetleri, Kördeve’ye göre (Kördeve, 2017: 1-4) MEDULA olarak adlandırılan sistemle, elektronik bir biçimde bilgiler toplanarak faturalandırılmakta ve hizmet ödemeleri devlet adına Sosyal Güvenlik Kurumu tarafından yapılmaktadır. Özel sağlık kuruluşlarında, hastaların, sağlık kuruluşuna girmesinden taburcu olmasına kadar geçen tüm süreçte verilen hizmetin tahakkuku, hekimlerin işe başlama süreçleri, fiyatlandırma politikaları, anlaşmalı

kurumları, özel sağlık sigortaları, iş kazaları vb. birçok önemli işlemin takibini gerektirmektedir. Bu görev her geçen gün önemi artan “Medikal Muhasebe” uzmanları tarafından yerine getirilmektedir. Sağlık yönetimi alanında lisans düzeyinde eğitim verilen bölüm müfredatlarının sadece 1’inde “Medikal Muhasebe” dersi seçmeli ders statüsünde yer almaktadır.

Yukarıda sıralanan bulgu ve sonuçlar bağlamında çalışmada aşağıdakiler önerilmektedir:

- “Sağlık Yönetimi” bölümü müfredatlarında, ilgili yükseköğretim kurumlarının imkânları ölçüsünde; “Finansal Tablolar Analizi”, “Mali Tablolar Analizi”, “Yönetim Muhasebesi”, “Çevre Maliyetleri”, “Çevre Muhasebesi” ve “Medikal Muhasebe” derslerine yer verilmelidir.
- Farklı isimlerde eğitim verilen ancak birbirine yakın içerikleri bulunan ders isimlerinde bir standart sağlanmalıdır.
- Ders gruplarının müfredatlarında yer alan konu başlıklarının, derslerin ilgisine göre gözden geçirilerek ele alınmalıdır.
- Sağlık Yönetimi bölümlerinin, “Fakültelerde mi?” yoksa “Yüksekokullarda mı?” yer alması gerektiğine karar verilmelidir.
- Şayet cevap “Fakültelerde” olacak ise “Sağlık Bilimleri Fakültelerinde mi?” yoksa “İktisadi ve İdari Bilimler Fakültelerinde mi?” bulunması gerektiğine karar verilerek yine bir standart oluşturulmalıdır.

Türkiye’de lisans düzeyinde eğitim verilen “Sağlık Yönetimi” bölümlerinden mezun olacak geleceğin sağlık yöneticileri, muhasebe ve finans ders yelpazesinin geniş tutulması ile teori ve pratiği birleştirebilecek aynı zamanda yöneticilik ve liderlik niteliklerine sahip olabileceklerdir.

KAYNAKÇA

- AYANOĞLU, Y., ABUHANOĞLU, H. ve TEKE, A. (2013). “Sağlık Hizmetleri Yönetimi Eğitiminde Muhasebe ve Finansman Derslerinin Önemi”, Gazi Üniversitesi İ.İ.B.F. Dergisi, 15(1), 1-19 [http://dergipark.gov.tr/gaziuiibfd/issue/28314/300881, 21.01.2019].
- BİÇER, B. E., AYDIN, Y. ve ILIMAN, E. (2018). “Sağlık Yönetimi Öğrencilerinin Muhasebe Dersine Karşı Tutumlarının Başarı Düzeylerine Etkisi Üzerine Bir Araştırma”. Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi Sosyal Bilimler Araştırmaları Dergisi, Yaz 2018 13(1), 179-199 [https://www.researchgate.net/publication/330385611_SAGLIK_YONETIMI_OGRENCILERININ_MUHASEBE_DERSINE_KARSI_TUTUMLARININ_BASARI_DUZ EYLERINE_ETKISI_UZERINE_BIR_ARASTIRMA, 08.03.2019].
- ÇİL, K. S., DOĞAN, E. ve TAŞ, E. (2016). “Sağlık Yönetimi Bölümü Öğrencilerinin Muhasebe Derslerindeki Başarılarını Etkileyen Faktörlerle İlgili Görüşlerini Belirlemeye Yönelik Bir Araştırma (Ankara Üniversitesi ve Gazi Üniversitesi Örneği)”. Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi S.B.E. Dergisi, 8 (16), 222-252

- http://bbs.ankara.edu.tr/Ders_Plani.aspx?bno=1436&bot=33, 16.01.2019.
- <http://bilgipaketi.hitit.edu.tr/Mufredat.aspx>, 16.01.2019
- <http://bloustein.rutgers.edu/wp-content/uploads/2013/12/EJBPPP-501-HealthAdmin-2017-1.pdf>, 16.01.2019.
- <https://bologna.avrasya.edu.tr/>, 16.01.2019.
- <http://bologna.nisantasi.edu.tr/Home/DetailPrograms/32>, 16.01.2019.
- http://catalog.jmu.edu/preview_program.php?catoid=10&poid=3461&returnto=578, 16.01.2019.
- <http://catalog.rider.edu/undergraduate/colleges-schools/business-administration/majors-minors-certificates/health-care-management/#academicplantext>, 16.01.2019.
- http://catalog.springfield.edu/preview_program.php?catoid=77&poid=2994&returnto=2088&_ga=2.166072059.410240661.1546520199-1569917200.1546520199, 16.01.2019.
- http://catalog.uab.edu/undergraduate/schoolofhealthprofessions/healthservicesadministration/health_care_management/#courseinventory, 03.01.2019.
- <http://cdn.istanbul.edu.tr/FileHandler2.ashx?f=mufredat-ders-listesi-sagl.pdf>, 16.01.2019.
- <http://derspaketleri.erzincan.edu.tr/getProgram.aspx?mod=1&program=360&Adi=System.Xml.XmlElement>, 16.01.2019.
- <https://ebs.aydin.edu.tr/index.iau?Page=BolumDersleri&BK=523&DersTuru=0&ln=tr>, 16.01.2019.
- <http://ebs.beykent.edu.tr/2015/TR/Akademik-Programlar/Lisans/1355/1360/1361/Ders-Planive-Yapisi>, 16.01.2019.
- <http://ebs.omu.edu.tr/ebs/program.php?dil=tr&mod=1&Program=4865#mf>, 16.01.2019.
- <https://ebs.sakarya.edu.tr/BirimDetay/DersPlan/1136>, 16.01.2019.
- https://ects.bilgi.edu.tr/Department/Curriculum?catalog_departmentId=50705, 16.01.2019.
- <http://eos.trakya.edu.tr/Pages/CoursePlan.aspx?lang=tr-TR&academicYear=2018&facultyId=10&programId=5&menuType=unit>, 16.01.2019.
- <http://gbs.gelisim.edu.tr/ders-plani-5-102-1>, 06.01.2019.
- http://health.gau.edu.tr/saglik_yonetimi_bolumu.html, 06.01.2019.
- <http://hm.fhs.ieu.edu.tr/tr/curr>, 16.01.2019.
- <http://iibf.ahbv.edu.tr/posts/view/title/iktisadi-idari-bilimler-bilgi-paketi-104705?siteUri=iibf>, 06.01.2019.
- <https://iibf.istinye.edu.tr/bolumler/saglik-yonetimi/ders-plani/>, 16.01.2019.
- <http://iibf.sdu.edu.tr/assets/uploads/sites/271/files/saglik-yonetimi-ders-plani-13092018.pdf>, 16.01.2019.

- <https://mebis.medipol.edu.tr/programbilgi/program/8>, 16.01.2019.
- <https://mebis.medipol.edu.tr/programbilgi/program/10123>, 16.01.2019.
- <https://neu.edu.tr/akademik/fakulteler/saglik-bilimleri-fakultesi/bolumler/saglik-kurumlari-yonetimi-bolumu/dersler/?lang=tr>, 16.01.2019.
- <https://newbury.edu/academics/our-schools/roger-a-saunders-school-of-business-and-hospitality-management/health-care-management>, 16.01.2019.
- <https://obs.aksaray.edu.tr/oibs/bologna/start.aspx?gkm=0653355003110131114344603443238808344563836833291378053111238960>, 16.01.2019.
- <https://obs.bandirma.edu.tr/oibs/bologna/start.aspx?gkm=076236600355053891238920333243110136684383683548538920333637840>, 06.01.2019.
- <https://obs.cumhuriyet.edu.tr/oibs/bologna/start.aspx?gkm=0814344003770738912389203554033303311143313836582378053111233360>, 16.01.2019.
- <https://obs.gop.edu.tr/oibs/bologna/start.aspx?gkm=0145333003330338912378053664838808355703627637679322303111234480>, 16.01.2019.
- <https://obs.gumushane.edu.tr/oibs/bologna/start.aspx?gkm=0547388003110135570389203554038808366843313834388311153444831120>, 06.01.2019.
- <https://obs.kilis.edu.tr/oibs/bologna/start.aspx?gkm=0975377003330336684333453110833303377983836833291366903111235600>, 16.01.2019.
- <https://obs.kku.edu.tr/oibs/bologna/start.aspx?gkm=0322366003220232228389203221637707322283836832194378053667235600>, 16.01.2019.
- <https://obs.kmu.edu.tr/oibs/bologna/start.aspx?gkm=096538800311013891233345388643660632228214636582366903556034480>, 16.01.2019.
- <https://obs.mehmetakif.edu.tr/oibs/bologna/start.aspx?gkm=0725388003110138912366903332438808311143418436582311153889637840>, 16.01.2019.
- <https://obs.usak.edu.tr/oibs/bologna/start.aspx?gkm=05603440035505333423780538864311013668436276219735575333635600>, 16.01.2019.
- <https://obs.ybu.edu.tr/oibs/bologna/start.aspx?gkm=053833300388083222833345311083770732228214633291322303889637840>, 16.01.2019.
- <https://ogrenciotomasyonu.alparslan.edu.tr/oibs/bologna/start.aspx?gkm=097036600388083570355753443233303344563627634388389203556037840>, 06.01.2019).
- <http://oibs.mersin.edu.tr/bologna/?id=/courses&program=1320&sinif=1>, 16.01.2019.
- <http://sablon.mu.edu.tr/Icerik/syb.mu.edu.tr/Duyuru/ders.pdf>, 16.01.2019.
- <http://saglikyonetimi.ksu.edu.tr/Default.aspx?SID=8410>, 16.01.2019.
- <https://saglikyonetimi.medeniyet.edu.tr/tr/ogrenci/ders-mufredati>, 16.01.2019.
- <http://sbf.bezmialem.edu.tr/tr/PublishingImages/Sayfalar/saglik-yonetimi-bolumu/sy-ders-plani/6-%202018-2019-SAGLiK-YoNETiMi-DERS-PLAni.pdf>, 06.01.2019.

- <http://sbf.marmara.edu.tr/bolumler/saglik-yonetimi-bolumu/ders-icerikleri/>, 16.01.2019.
- <http://sbf.ogu.edu.tr/Sayfa/Index/58/saglik-yonetimi-bolumu-fakulte-ders-icerikleri>, 16.01.2019.
- <https://sis.biruni.edu.tr/oibs/bologna/start.aspx?gkm=0816344003660634456389203775636606333423627637679355753667235600>, 16.01.2019.
- <https://sis.uskudar.edu.tr/oibs/bologna/start.aspx?gkm=07723220035505334236690366483220236684214635485322303889635600>, 16.01.2019.
- http://syo.klu.edu.tr/dosyalar/birimler/syo/dosyalar/dosya_ve_belgeler/Ust_Menu/Ogrenci_Menu/Ders_Icerikleri/SA_LIK_YONET_M__2015.pdf, 16.01.2019.
- <https://ubs.ikc.edu.tr/AIS/OutcomeBasedLearning/Home/Index?id=379>, 16.01.2019.
- <http://ubys.ardahan.edu.tr/AIS/OutcomeBasedLearning/Home/Index?id=2007>, 06.01.2019.
- <https://www.acibadem.edu.tr/saglikyonetimibolumu-mufredat>, 06.01.2019.
- <https://www.anadolu.edu.tr/acikogretim/turkiye-programlari/acikogretim-sistemindeki-programlar/saglik-yonetimi>, 16.01.2019.
- <https://www.arel.edu.tr/saglik-bilimleri-yuksekokulu/saglik-yonetimi-bolumu/dersler>, 16.01.2019.
- <https://www.ataaof.edu.tr/Program/DersIcerik/90>, 16.01.2019.
- <https://www.bayburt.edu.tr/tr/egitim-ve-ogretim-plani-mufredat-1>, 06.01.2019.
- <http://www.ciu.edu.tr/tr/akademik/yuksekokullar/saglik-bilimleri-yuksekokulu/bolumler/saglik-yonetimi/mufredat>, 16.01.2019.
- <http://www.dicle.edu.tr/Contents/1980060d-dc94-4bf8-970d-55d032d630af.pdf>, 06.01.2019.
- <https://www.emu.edu.tr/tr/programlar/saglik-yonetimi-lisans-programi-turkce/812?tab=curriculum>, 16.01.2019.
- <http://www.if.duzce.edu.tr/Dokumanlar/if/Saglik%20Yonetimi%20Bolumu%20Ders%20Plan-i-Guncel.pdf>, 06.01.2019.
- <https://www.izu.edu.tr/akademik/fakulteler/saglik-bilimleri-fakultesi/bolumler/saglik-yonetimi>, 16.01.2019.
- <http://www.katalog.ktu.edu.tr/DersBilgiPaketi/semester.aspx?pid=3035&lang=1&sid=10>, 16.01.2019.
- <http://www.kent.edu.tr/content/files/Akademik/Bolum-Mufredati/saglik-yonetimi.pdf>, 16.01.2019.
- https://www.konya.edu.tr/storage/images/department/saglikbilimleri/belgeler/mufredat/saglik_yonetimi.pdf, 16.01.2019.
- <https://www.mcphs.edu/academics/school-of-healthcare-business/healthcare-business/healthcare-mangement-bs>, 03.01.2019.

http://www.sbu.edu.tr/FileFolder/Dosyalar/cf33f43b/2018_9/saglik-yonetimi-mufredat-b5f9bd6f.pdf, 16.01.2019.

http://www.selcuk.edu.tr/saglik_bilimleri_fakultesi/saglik_yonetimi/bolum_dersleri/tr, 16.01.2019.

<http://www.toros.edu.tr/dosya/238/dokuman/2017-09-19-2017-2018-SAGLIK-YoNETiMi-DERS-MuFREDATI.pdf>, 16.01.2019.

<http://www.yeniyuzyil.edu.tr/Bolumler/SaglikYonetimi/Sa%C4%9Fl%C4%B1k%20Y%C3%B6netimi%20B%C3%B6l%C3%BCm%C3%BC-2018-2019%20D%C3%B6rt%20Y%C4%B1l%C4%B1k%20M%C3%BCfredat.pdf>, 16.01.2019.